

אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת.

אמר רבי יוסי מפאן, (תהלים קו) ויאמר להשמידם לולי משה בפרץ לפניו. וכן כל הצדיקים הגנו על דורם, ולא הניחו מדת הדין לשלט בהם.

ונח התעכב עמו הקדוש ברוך הוא, ואמר לו רבוי דברים שמא יבקש עליהם רחמים, ולא השגיח ולא בקש עליהם רחמים, ועשה התכה ונאבד כל העולם.

רבי אליעזר ורבי יהושע היו יושבים בפלכי טבריה. אמר רבי יהושע, רבי, מה ראה נח שלא בקש רחמים על דורו? אמר לו, אפילו הוא לא חשב בלבו שימלט. משל למוצא אשכול ענבים שאינם מבשלים בין הבסרים, שאלו הנה בין ענבים מבשלים, לא היו כלום.

משמע שכתוב (בראשית ז) כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. שהיה לו לומר צדיק לפני, מהו בדור הזה? כלומר, לפי הדור. ולפיכך לא בקש רחמים. אמר בלבו: ולואי שאבקש רחמים עלי ואמלט, וכל שפן שאתפלל על אחרים.

אחר כך אמר רבי אליעזר, על כל זה היה לו לבקש רחמים על העולם מלפני הקדוש ברוך הוא, שנוח לו מי שאומר טוב על בניו. מנין לנו? מגדעון בן יואש, שלא היה צדיק ולא בן צדיק, ומשום שאמר טוב על ישראל, מה כתוב בו? (שופטים ו) ויאמר לו ה' לך בכחך זה והושעת את ישראל מיד מדין. מהו בכחך זה? הטובה הזו שאמרת על בני, יהיה לך כח גדול להצילם מיד מדין.

אין מחני נא מספרך אשר כתבת. אמר רבי יוסי מהכא, (תהלים קו כג) ויאמר להשמידם לולי משה בפרץ לפניו. וכן כל הצדיקים הגינו על דורם, ולא הניחו מדת הדין לשלוט בהם.

ונח התעכב עמו הקדוש ברוך הוא, ואמר לו רבוי דברים, שמא יבקש עליהם רחמים, ולא השגיח, ולא פיבקש עליהם רחמים, ועשה התיבה ונאבד כל העולם.

רבי אליעזר ורבי יהושע היו יתבי בפלכי טבריא, אמר רבי יהושע, רבי, מה ראה נח שלא בקש רחמים על דורו. אמר לו, אפילו הוא לא חשב בלבו שימלט. משל למוצא אשכול ענבים שאינם מבשלים, בין הבסרים, דאלו הנה בין ענבים מבשלים, לא היו כלום.

משמע, דכתיב פי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. דהוה ליה למימר צדיק לפני, מהו בדור הזה. כלומר, לפי הדור. ולפיכך לא בקש רחמים, אמר בלבו ולואי שאבקש רחמים עלי ואמלט, וכל שפן שאתפלל על אחרים.

לבתר אמר רבי אליעזר, עם כל דא, הוה ליה למתבע רחמין על עלמא קמי קודשא בריהוה, דניחא ליה, מאן דאמר טבא על בנוהי.

מנא לן, מגדעון בר יואש, דלא הוה זפאי, ולא בר זפאי, ומשום דאמר טיבותא על ישראל, מה פתיב ביה. (שופטים ו יד) ויאמר לו ה' לך בכחך זה והושעת את ישראל מיד מדין. מהו בכחך זה. טיבותא דא דאמרת על בני, יהא לך חילא סגיאה, לשיזבותהון מן ידא דמדין.

ועוד אמר רבי אליעזר, אף על פי שיהיה צדיק גדול מכל העולם, ויאמר רע לפני הקדוש ברוך הוא או מלשינות על ישראל - ענשו גדול מכלם, ולא מצאנו צדיק טוב כאלהו בכל דור, ומשום שאמר מלשינות על ישראל, שכתוב כי עזבו ברייתך בני ישראל את מזבח חתיך הרסו ואת נביאיך הרגו בחרב, באותה שעה הרע הרבה לפניו.

בא וראה מה פתוב בו, ויבט והנה מראשתיו עגת רצפים. מהו רצפים? אמר הקדוש ברוך הוא, פעת ראוי לאכל מי שאמר מלשינות על בני.

אמר רבי אליעזר, מה שכתוב וילך בכח האכילה ההיא ארבעים יום וארבעים לילה עד הר האלהים חרבה, וכי בכח אכילת עוגת רצפים הלך את כל זה? אלא, אמר רבי אליעזר, השליך הקדוש ברוך הוא פתדמה על אליהו, והראהו ענינו של משה שישב לפניו ארבעים ימים וארבעים לילות, ומאז שהיה שם, עשו ישראל את העגל. ומשום שהיה ארבעים ימים וארבעים לילות שלחם לא אכל ומים לא שתה, לא זו משם עד שמחל להם הקדוש ברוך הוא.

אמר לו לאליהו, כף הנה לך לעשות, ועוד הנה לך להראות שהם בני, בני אהובי, שקבלו את תורתך בהר חורב! וזהו שכתוב וילך בכח האכילה ההיא ארבעים יום וארבעים לילה, שראה את ענינו של משה שהשתהה לפניו ארבעים ימים וארבעים לילות. והענין של ישראל - שקבלו התורה בהר חורב, וזהו שכתוב עד הר האלהים חרב.

ועוד אמר רבי אליעזר, אף על פי דיהוי צדיקא רבה מכל עלמא, ויימר בישא קמי קודשא בריך הוא, אי דלטורין על ישראל, עונשיה סגינא מן פלהון. ולא אשפחנא צדיקא טבא פאליהו בכל דרא, ומשום דאמר דלטורין על ישראל, דכתיב (מ"א יט יד) כי עזבו ברייתך בני ישראל את מזבח חתיך הרסו ואת נביאיך הרגו בחרב, ביה שעתא אבאיש סגינא קמיה.

תא חזי מה פתיב ביה. (שם יט ו) ויבט והנה מראשתיו עגת רצפים. מהו רצפים. אמר קודשא בריך הוא, פדין יאות למיכל, מאן דאמר דלטורין על בני.

אמר רבי אליעזר, מאי דכתיב, (שם יט ח) וילך בכח האכילה ההיא ארבעים יום וארבעים לילה עד הר האלהים חרבה. וכי בכח אכילת עוגת רצפים אזל פולי האי.

אלא אמר רבי אליעזר, השליך הקדוש ברוך הוא דורמיטה על אליהו, והראהו ענינא דמשה, דיתבי קמיה ארבעין יממין וארבעין לילון, ומפדין דהוה פמן, עבדו ישראל ית עגלא. ובגין דהוה ארבעין יממין וארבעין לילון דלחם לא אכל, ומיא לא שתי, לא אעדי מתמן עד דמחל להון קודשא בריך הוא.

אמר ליה לאליהו, כף הוה לך למעבד, ועוד הוה לך למחזי, דאינון בני בני רחיקאי, דקבילו אורייתו בטורא דחורב, ודא הוא דכתיב, וילך בכח האכילה (דף כט ע"ב) ההיא ארבעים יום וארבעים לילה. דחזא ענינא דמשה, דאישתהי קמיה ארבעין יממין וארבעין לילון. וענינא דישראל, דקבילו אורייתא בטורא דחורב. ודא הוא דכתיב, עד הר האלהים חרב.

אמר רבי יצחק, לא זו אליהו משם, עד שנשבע לפני הקדוש ברוך הוא להורות זכותן של ישראל תמיד. וכל מי שעושה זכות, הוא מקדים ואומר לפני הקדוש ברוך הוא: כף וכף עשה עכשו פלוני. ואינו זו משם, עד שיכתבו זכותו של אותו אדם, שכתוב (מלאכי ג, טז) ויכתב ספר זכרון לפניו.

אמר רבי יהודה בן פזי, מה היה ענשו של נח? שיצא חגר ברגליו מן התבה, ושכב ונתבזה, והתלוצץ עליו בנו, ועשה לו מה שעשה.

אמר רבי אלעזר, בא וראה כמה יש לאדם ללכת בדרך ישרה. בא וראה, מפני שנטל יעקב הברכות מעשו ברמאות, הרי לך שלא נפן רשות לשום אמה בעולם להשתעבד בישראל זולתי אמה של עשו.

אמר רבי יוחנן בן נורי, נטל הקדוש ברוך הוא את שם בן נח, והפרישו לכהן עליון ולשרתו, והשרה שכינתו עמו, וקרא שמו מלכי צדק מלך שלם. והיה יפת אחיו לומד תורה ממנו במדרשו, עד שבא אברהם ולמד תורה במדרשו של שם, ונתעסק הקדוש ברוך הוא באברהם, ונשתפחו כל האחרים. בא אברהם והתפלל לפני הקדוש ברוך הוא שישרה שכינתו תמיד בביתו של שם, והודה לו, שנאמר (תהלים קי) אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק.

אמר רבי יוחנן, והלא יפת הוא הגדול, למה שם נטל הפהונה? בשביל שהיה תמיד עוסק בתורה ופרש מדרכי העולם. ומאין היה לו תורה? אלא אדם הראשון ידע התורה, והניחה בקבלה לשת בנו, ואחר כך באה ליד

אמר רבי יצחק, לא זו אליהו משם, עד שנשבע לפני הקדוש ברוך הוא, להורות זכותן של ישראל תמיד. וכל מי שעושה זכות, הוא מקדים ואומר לפני הקדוש ברוך הוא, כף וכף עשה עכשו פלוני. ואינו זו משם, עד שיכתבו זכותו דההוא גברא. דכתיב, (מלאכי ג טז) ויכתב ספר זכרון לפניו.

אמר רבי יהודה בן פזי, מה היה עונשו של נח, שיצא חגר ברגליו מן התבה, ושכב ונתבזה, והתלוצץ עליו בנו, ועשה לו מה שעשה.

אמר רבי אלעזר, בא וראה כמה יש לאדם ללכת בדרך ישרה. בא וראה מפני שנטל יעקב הברכות מעשו ברמאות. הרי לך, שלא ניתן רשות לשום אומה בעולם להשתעבד בישראל, זולתי אומה של עשו.

אמר רבי יוחנן בן נורי, נטל הקדוש ברוך הוא את שם בן נח, והפרישו לכהן עליון, ולשרתו. והשרה שכינתו עמו, וקרא שמו מלכי צדק מלך שלם. והיה יפת אחיו לומד תורה ממנו במדרשו, עד שבא אברהם, ולמד תורה במדרשו של שם. ונתעסק הקדוש ברוך הוא באברהם, ונשתפחו כל האחרים. בא אברהם והתפלל לפני הקדוש ברוך הוא, שישרה שכינתו תמיד בביתו של שם, והודה לו, שנאמר (תהלים קי ד) אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק.

אמר רבי יוחנן, והלא יפת הוא הגדול, למה שם נטל הפהונה. בשביל שהיה תמיד עוסק בתורה, ופירש מדרכי העולם. ומאין היה לו תורה. אלא אדם הראשון ידע התורה, והניחה בקבלה לשת בנו, ואחר כך באה ליד

בנו, ואחר כך באה ליד חנוף, עד שפא לשם, והיה מתעסק תמיד ביה.

אמר לו רבי יוסי, אם התורה היתה במדרשו של שם, למה הצרף הקדוש ברוך הוא לצוות לבני נח אותן שבע מצוות שנצטוו, שהרי בתורה נכתבו קדם לכן? אלא, אמר רבי יצחק, בשעה שהמבול בא לעולם ונכנסו לתבה, מרב צערם נשתפחה משם, עד שפא הקדוש ברוך הוא וחדש להם אותן שבע מצוות.

אמר רבי יוסי, חס ושלום, לא נשתפחה התורה ממנו. אלא אמר הקדוש ברוך הוא, אם אמר להם שישמרו כל תורתי, יפרקו כל העל מהם, פאחרים שאמרו (איוב כא) ודעת דרכיך לא חפצנו, אלא אתן להם דברים מועטים וישמרו אותם.

עד שיבא מי שישמר כלה, והוא אברהם, שנאמר (בראשית כו) עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמתי מצותי חקותי ותורתי. שפיון שלמד משם התורה, קבל על עצמו שישמר התורה כלה, ולפיכך בירר להם הקדוש ברוך הוא שבע מצוות מן התורה כדי שישמרו אותם.

רבי פתח, בכנסת ישראל פנגד הקדוש ברוך הוא, וישלח את הערב. שאמר רבי פנחס, כתוב ויאמר דוד כו' קימו ונברחה פי לא תהיה לנו פליטה מפני אבשלום. ואף על פי שברח, מה כתוב בו? (תהלים א) מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו. ואף על פי שהיה בורח ונגרש ממלכותו, לא מנע עצמו מלומר שיהיה לפני הקדוש ברוך הוא ולשוב ולהתחנן לפניו. וישלח את הערב, זהו דוד, שהיה קורא עמהן תמיד פעורב.

חנוף, עד שפא לשם והיה מתעסק תמיד ביה. אמר לו ר' יוסי, אם התורה היתה במדרשו של שם, למה הוצרף הקדוש ברוך הוא לצוות לבני נח אותן שבע מצוות שנצטוו, שהרי בתורה נכתבו קודם לכן, אלא אמר רבי יצחק, בשעה שהמבול בא לעולם, ונכנסו לתבה, מרב צערם נשתפחה מהם, עד שפא הקדוש ברוך הוא וחדש להם אותם שבע מצוות.

אמר רבי יוסי, חס ושלום לא נשתפחה התורה ממנו, אלא אמר הקדוש ברוך הוא, אם אמר להם שישמרו כל תורתי, יפרקו כל העול מהם, פאחרים שאמרו (איוב כא יד) ודעת דרכיך לא חפצנו. אלא אתן להם דברים מועטים, וישמרו אותם.

עד שיבוא מי שישמור כולה, והוא אברהם, שנאמר (בראשית כו ה) עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמתי מצותי חקותי ותורתי. דכיון שלמד משם התורה, קבל על עצמו שישמור התורה כולה, ולפיכך בירר הקדוש ברוך הוא שבע מצוות מן התורה כדי שישמרו אותם.

רבי פתח בכנסת ישראל פנגד הקדוש ברוך הוא, וישלח את הערב, דאמר רבי פנחס, פתיב, (ש"ב טו יד) ויאמר דוד וכו', קימו ונברחה פי לא תהיה לנו פליטה מפני אבשלום. ואף על פי שברח, מאי פתיב ביה, (תהלים א) מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו. ואף על פי שהיה בורח ונגרש ממלכותו, לא מנע עצמו מלומר שיהיה לפני הקדוש ברוך הוא, ולשוב ולהתחנן לפניו. וישלח את הערב, זהו דוד, שהיה קורא עמהן תמיד פעורב.

את הערב, זהו דוד, שהיה קורא עמהם תמיד פעורב.